

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Jol'a si Duminec'a.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 85.

Joi, 23 Octobre 4 Novembre

1880.

Brasiovu 22 Octobre/3 Novembre.

Ori si cãta silintia si-ar' dã ómenii lui Tisza de a infrumsetiã situatiunea tiei, faptulu, cã deficitulu merge totu crescõdu si cã ministrulu de finance nu mai scie de unde se iã banii, cã se satisfacã trebuitieloru momentane ale statului, nu se mai pôte cocolosi. Din 22 de miliõne deficitu, arãtate in budgetu, s'au facutu acuma dupa esaminarea comisiunei financiare a camerei ungare 33 miliõne si „Egyetértés“, organulu stangei extreme, sustiene acuma sasu si are, cã deficitulu adeveratu trece peste 40 miliõne.

Deficitulu nasce deficitu si asia au socotitu marii financiari din Budapest'a, cã si pentru anii viitori nu se pôte asteptã, decãtu totu numai unu deficitu de vreo 30—40 miliõne si eventualu, decã va isbucni vr'unu nou resbelu, si indoitu mai multu. De acestu resultatu nu ne potemu mirã, dupa tôte cãte le vedemu, dër' ne miramu de usurintã, cu care ocãrmuitorii tiei tracteãza miseri'a financiara, cestiunea acest'a de a fi sêu a nu fi. N'amu avé decãtu numai cuvinte de compati-mire pentru aceia, cari au creatu si sustienu inca si astadi cu atãta tenacitate unu sistemu de administratiune alãtu de funestu pentru tiãra, decã nu amu suferi si noi sub urmarile grave ale erori-loru ce le comitu financiarii din Budapest'a.

Cu ce sè se acopere deficitulu? Sè se introduca óre impositie noi, si sè se urce earasi cele vechi? Comisiunea financiara insarcinata cu esaminarea budgetulu pentru 1881, a constatatu, cã, desi in anii ultimi s'au urcatu mai multe impositie si au fost introduse cãteva noue, bilantiulu statului a devenitu dela 1877 totu mai nefavorabilu si venitele din diferitele dãri scadu din anu in anu. Dela 1878, adeca de doi ani incõce, venitul din darea pe pamentu s'a micioratu cu vreo 5 miliõne, impositulu pe case, care la 1876 era preliminaru cu peste 9 miliõne, pentru 1881 este calculatu numai cu 8 miliõne, asia si darea pe cãstigu va aduce la 1881 cu unu milionu mai puçinu cã la 1875.

Cifrele aceste vorbescu mai elocuentu de cãtu toti articuli diareloru opozitionale laolaita. Venitul din dari scade, pentru cã se sleiescu poteriile poporatiunei, care totu dã statului, fara cã se primésca dela elu unu ecivalentu, spre ai mari cãstigulu si prin acea facultatea de a plati dare totu mai mare. Secretulu acel'a de a inmultu venitul statului dandu medilõce totu mai multe de cãstigu individulu - cetatianu, ilu cunõsce guvernulu din Françia, nu inse d-lu Szapãry. Pentru poporatiunea din aceste tieri se practica numai unu singuru sistemu, acela alu fiscalitatii, care consista in a luã banii de ori-unde, fara de a se mai gandi se menageze pe celu ce platesce darea, cã se-o mai póta plati si in altu anu. Urmarile acestui sistemu funestu de exploatare sunt inca pentru Nemaghiari indoitu de rele, din cauza, cã administratiunea nu este drépta façia de ei si partinesce pe cei din rass'a domnitõre.

Suntemu convinsi cã in privintã acest'a nu mai potemu impartasi cetitoriloru nostri nimicu nou, nimicu ce nu ar' fi esperiatu deja fiecare din ei intr'unu modu sêu altalu. Nici modulu, prin care credu marii financiari unguri a acoperi deficitulu infricosiatu pentru anulu viitoriu, nu pôte fi nou. Se voru incercã a mai mari darile si restulu va fi earasi o noua operatiune de creditu, vreo noua emisiune de renta in auru sêu in chartia. Inse pãna candu va mai merge cu urcarea dãrilor si cu operatiunile de creditu?

Façia de-o asemenea situatiune financiara disperata puçinu impõrta cum se voru grupã partidele diferite maghiare cu ocaziunea desbaterei budgetare in camera, cã se va face fusiunea sêu nu, in specialu, cã se va fusiunã partid'a lui Tisza cu opozitiunea

moderata, ori acest'a din urma cu remasitiile partidei deakiste, cu cãta d-loru Szell si Bitto. Repe-tanu ce amu mai disu la diferite ocaziuni si ce este parerea tuturoru ómeniloru nepreocupati. Decã este a se scapã statulu de catastrofa financiara trebuie cã cur'a se fia radicala; nu ómenii, ci sistemulu trebuie sè se schimbe dela radacina. Pãna candu nu voru incetã Maghiarii de a face politica in stilu mare, politic'a „globului maghiaru“, care ne costa deja sute de miliõne si pãna candu nu se va inaugurã o administratiune buna si drépta, pe bas'a egalei indreptãri a tuturoru popóreloru, ocupandu-se pesturile prin ómenii cei mai capabili si onesti din tiãra, pãna atunci nu pôte fi nici-o scapare.

Cronic'a evenimentelor politice.

Distinctiunea cu care a fostu onoratu ministru-presiedinte ungurescu Tisza din partea Majestatii Sale a produsu multu sange reu in sîrurile opozitiunei intrunite. Organulu acestei partide „Magyarország“ scrie intre altele: „... Organele stangei extreme voindu a deduce din decoratiunea ce a primit'o Tisza, cã densulu se bucura de favõrea Curtii, credu cã o parte a opozitiunei moderate va trece acuma in taber'a lui Tisza. Ei bine, din acest'a nu se va face nimicu, cãci cu cãtu opozitiunea moderata se va convinge mai multu, cã totu Tisza va conduce alegerile viitõre, cu atãtu va trebui se se straduiesca cã si opozitiunea moderata se pasiésca la alegeri pe deplinu organizata si cu tóta puterea actiunei.“ Mai de parte sustiene „Magyarország“ cã, decã decoratiunea data d-lui Tisza a fost numai o manevra inscenata de cãtra guvernulu, spre a prinde paseri din opozitiunea moderata, pôte cã urmarea va fi, cã opozitiunea moderata va respinge ori-ce combinatiune si va intrã in lupta la alegeri c'unu programu de sine statatoriu. „Din tôte resulta“, dice numit'a fõia, „cã decoratiunea regésca data lui Tisza pôte se aiba diferite efecte bane pentru d. ministru-presiedinte, dër' niciodata nu va avé efectulu, cã opozitiunea moderata in parte sèu in totalu sêu numai membrii ei mai distinsi sè se fuzioneze vreedata cu Coloman Tisza. Tôte fractionile opozitiunei moderate s'au declarat in contra sustinerei si a continuarei regimelului lui Tisza. Decã si regimului Tisza i se va mai prelungi vieatã, cãtu va mai fi posibilu, opozitiunea moderata va considerã de a s'a datorã cãtra tiãra si cãtra tronulu, de a nu luã parte la acest'a prelungire, nici acuma, nici in viitoriu.“

Este importanta enuntiatã diarului „Magyarország“, pentru cã ea ne arãta, cã cestiunea unei fusiuni renoite nu mai are nici-o siansa; chiaru si moderatii refusa de a conlucrà cu Tisza, ei ceru unu guvernulu cu totulu nou si declara pe actualulu ministru-presiedinte de imposibilu pentru viitoriu. Este interessantu si caracteristicu façia de acest'a espectorare, cã organulu inspiratu „Pester Lloyd“, redica manusã, ce-o arunca „Magyarország“ partidei guvernamentale, si declara din parte-i, cã sub impregiurãrele actuale nu mai pôte fi vorba de o fusiune pe basa paretetica si opozitiunea moderata ar' avé se aléga numai un'a din doue: sêu a abdicã cã partida, alaturandu-se la majoritatea parlamentara neconditiunatu, sêu sè se reculéga si se straplante lupt'a pe terenulu electoralu. „Pester Li.“ tiene, cã moderatii voru face fiasco la viitõrele alegeri. In fine apeléza printre sire la mai bun'a intielegere a matadoriloru opozitiunei moderate, conjurandu-i, cã se nu mai faca opozitiune persõnei lui Tisza, ci sè se multiamésca cu aperarea obiectiva a principiiloru ce-i unescu cu partid'a „liberala“. Suntemu curiosi, ce finitu va avé joculu acest'a de-a „bab'a órb'a“ dintre moderatii si guvernamentali; ni se pare inse, cã ceia cari

voru profitã mai multu din acest'a lupta si chiaru si din decorarea lui Tisza, nu voru fi nici moderatii nici „liberalii“, ci „estremii“, adeveratii reprezentanti ai curentulu de idei ce domnesce adi la mas-sele maghiare.

Ministru Taaffe a capetatu unu aliatu in deputatulu din suburbiulu Vienei: Iosefstadt, vestitulu democrat Dr. Kronawetter. Nu scimu, se-i gratulamu sêu nu d-lui Taaffe pentru acest'a acuzitiune „veritabilu democratica“ („echt demokratisch“) dër' este ori-cum unu semnu, cã timpurile s'au mai schimbatu incatãva, decã unu deputatu alu Vienei, intr'o adunare de 600 alegãtori ai sei, nu se sfiesce a condamnã in modulu celu mai energicu atitudinea intransigentã a clicei centralistiloru nemti, declinandu totodata in numele cetatianiloru „democratici“ ai Vienei ori-ce solidaritate cu acest'a clica. Filippic'a ce a tienut'o deputatulu Kronawetter in contra partidei centraliste spune multe adeveruri, mai cu séma iã succesu a arãtã, cã pãna acuma mai numai egoismulu si poft'a de cãstigu a fost stéua conducetõria a clicei dualiste-suprematiste nemtiesci, condusa de Schmeikal cu casin'a germana din Prag'a, cari au facutu „Chabrusulu“ (cunoscut'a cumperare de mosii prin fictiuni si coruptiune cu scopu de a castigã voturi mai multe guvernamentale in Boemi'a.) „Ve potu asigurã, d-loru, dise Kronawetter cãtra alegãtorii sei, cã deputatii cehi sunt nisce ómeni bravi, onesti si cã 'mi sunt de diece ori mai bineveniti de cãtu domnii dela „partid'a consiliiloru de administratiune“ („Verwaltungsrathspartei“ alusiune la period'a dinaintea „Krach“-ului.) „Eu cã democratulu si cosmopolitu“, dise elu mai departe, „nu consideru nationalitatea de lucru principalu, sunt inse unu inamicu alu certei dintre nationalitati. Speru cã acestã cãta se pôte delaturã. Cehii mi-au disu, cã s'au saturatu de acea cãta, dër' trebuie se pusce si ei incõce, cãci si in ei se pusca.“

Vorbitoriulu sustiene, cã centralistii voiescu se ajunga earasi la putere, cã se 'si faca trebsiõrele cu bancile lor. Hinc illae lacrymae? Ministerulu Taaffe inse are merite si pentru aceea, cã guvernéza mai onestu decãtu Lasser-Auersperg, nu mai dã concessiuni societãtiloru de actiunari, cari voiescu numai se speculeze poporulu. Elu lauda guvernulu pentru concessiunea, ce a dat'o „baneci tieriloru“ (Lãnderbank), care va aduce multu bine. Dr. Kronawetter crede, cã ar' fi mai bine, decã ar' veni la guvernulu partid'a progressista din Stiri'a Walterskirchen-Zschok (care s'a declarat si pentru uniunea personalã cu Ungari'a). Sè se introduca votulu universalu; autonomi'a propaga libertatea, de aceea este in contra impartirei Austriei in departamente cã in Françia (si cã acuma in Ungari'a); egal'a indreptãre nationalã este unu postulatu alu pacii si alu libertãtii; pentru aceea Nemtii nu voru perde nimicu, ar' fi tristu asia ceva pentr'unu poporu cu-o asemenea cultura; „Se vorbesce adi multu de aliantie dloru“, adauge vorbitoriulu, „dër' cea mai buna aliantia este candu te poti radimã in propriele poteri, in multiamirea popóreloru.“ (Aplause sgomotõse)

Ceea ce nu 'iã succesu lui Hohenwart, se pare cã-i va succede, celu puçinu in parte comitelui Taaffe, adeca de a-si cãstigi órecare partida intre poporulu suveranu din capitalã, care si asia contine multe elemente boeme. Pe la mediloculu lunei lui Novembre se va tiené la Vien'a o adunare generalã a partidei centraliste germane si Dr. Kronawetter, se vede, a luat asupã-si misiunea, de a arãtã de cu vreme, cã nu intrég'a poporatiune vienesã consente cu program'a si cu resolutiunile adunariloru centraliste.

Si in comisiunea budgetara a delegatiunei ungare a fost interpelatu ministru de esterne br. Haymerle asupã mai multoru

cestiuni pendente. Cu privire la atitudinea s'a in cestiunea demonstratiunii navale a respunsu, ca nici unu ministru de esterne nu pôte se predica cu luni inainte, ceea ce se va intempla! Acést'a nu depinde dela vointia s'a, ci si dela vointia celoralte poteri si nu numai dela guverne insusi, ci si dela consentiementulu popóreloru, a carora parere se schimba de multe ori in modu neastep-tatu; dènsului nu ia venitu niciodata iu minte a cere dela Pórt'a, cá ea se cucerésca teritoriulu, ce are alu cede Muntenegrului; a cerutu numai cá se impedece concentrarea Albanesiloru. Ce se atinge de instructiunea, ce s'a datu flotei, nu-i este permis a spune inca nimica. Déca dupa regularea conditiunilor cestiunii Dulciniei si dupa evacuarea locului de cátra Turci Muntenegrenii nu 'lu voru ocupa intr'unu terminu scurtu, atunci missiunea flotei va fi in faptu terminata.

In totu casulu Austri'a nu trebuie se iè parte la nici o mesura ce ar' poté provocá unu actu de resbelu contra Turciei. Br. Haymerle crede in posibilitatea mantinerii imperiului otomanu in Europ'a in marginile tractatului de Berlin. Elu dice, cá nu scie nimicu in privintia noutatiloru ce au circulatu si dupa cari Pórt'a ar' fi voitu se tramita trupe in R u m e l i ' a o r i e n t a l a si cá ar' fi fost impedicata de óre cari puteri. Minis-trului spera, ca raporturile comerciale cu G e r m a n i ' a voru fi regulate in curendu dupa unu tarifu conventionalu; relativu la c e s t i u n e a D u n a r i i, baronulu Haymerle dice, cá ea a in-tratu in timpulu din urma intr'o cale mai buna. Elu spera, cá si in Romani'a va gasi locu o mai buna apreciere. „Déca cineva ar' poté se profite de influentia nóstra, ar' fi de siguru Romani'a“, dice terminandu ministrulu de esterne alu Austriei.

Va se dica, totu 'i a succesu principelui M i l a n a face pe voia cabinetului austriacu si a se incu-angiura cu alti ministri. O telegrama dela 1 Nov. n. ne spune, cá noulu cabinetu ser-bescu s'a compusu astfelu: Pirocianaz, mi-nistru-presedinte si ministru de justitia; Miatovici ministru de esterne si de finance; Garasianin, min. de interne; Gulovici, min. alu lucrariloru pu-blice; Colonelu Lesianin, min. de resbelu si No-vocovici, min. alu instructiunii publice si alu cul-teloru. Suntemu curiosi a vedé, cum se va intie-lege ministrulu de esterne M i a t o v i c i, care a fostu pèna acuma la legatiunea din Londra, cu br. Haymerle, ori-cá noulu ministeriu s'a formatu nu-mai spre a dovedi guvernului austriacu, cum dise Ristici, cá nici unu ministru alu Serbiei nu va cu-tezá a cede intru tóte pretensiuniloru Austro-Un-gariei? —

Dela Ragusa vine scirea (31 Oct.), cá D u l c i g n o t i i s ' a u i m p o t r i v i t u la trecerea Boianei de cátra Riza-pasi'a si de trupele regulate turcesci, cari incepusera miscarile loru de retragere, spre a lasá orasiulu Muntenegreniloru. In Dulcigno sunt a p r ó p e 6000 d e i n -s u r g e n t i. — Dupa declaratiunea ce a facut'o Haymerle in sedintia comisiunii delegatiunei un-gare, ar' urmá, cá iute dupa ce se voru retrage ostrile regulate turcesci Muntenegrenii se ocupe Dulcigno, cáci la dincontra poterile europene nu voru mai face nici unu pasu in caus'a loru. Acést'a se pôte intielege numai asié, cá Muntenegrenii se ocupe noulu teritoriu cu arm'a in mana si cá ei voru fi responsabili, déca nu voru infrange resis-tentia insurgentiloru, cari li se voru pune in cale. Da, déca numerulu insurgentiloru se urca in ade-veru la 6000? Muntenegrenii ar' fi siliti atunci a porta cu ei resbelu in tóta form'a si este in-trebare, déca Cernagortii au curagiulu a dá peptu singuri cu ostirea Arnautiloru. Acést'a nu se prea pôte admite, déca este adeveratu, cá principele Ni-chit'a alu Muntenegrului a cerutu dela Pórt'a, cá se nu retraga trupele sale regulate dela Dulcigno, pèna ce orasiulu nu va fi luat in posesiune de cátra autoritatile muntenegrene. Ne indoimu, cá Pórt'a va satisface cerei muntenegrene, spre a crutiá pe cei 7000 Muntenegreni, cari sunt concen-trati la Antivari.

O alta telegrama din C o n s t a n t i n o p o l u totu dela 31 Oct., spune, cá ambasadorulu germanu cu intregu personalulu seu a pranditu in 30 la Sultanulu. De aci deduce diarulu oficiosu „Vakit“, cá afacerea Dulciniei s'a intorsu spre bine (?) si cá relatiunile dintre Sultanolu si ambasade au deve-nitu cordiale. Prandiu la Sultanulu! ce poté fi mai usioru; dér' mai greu si mai importantu ar' fi cá principele Nichit'a se dè ministriloru-residenti straini unu prandiu — la Dulcigno!

Bulgarii potu se aiba multe insusiri bune, dér' renumele de a fi prevenitori si cu finetie nu 'lu voru poté castigá niciodata. Dilele aceste v i c e - c o n s u l u l u F r á n c i e i l a V a r n ' a a fostu i n s u l t a t u in demnitatea s'a intr'unu modu fórte mojicescu; pajerea vice-consulatului a fostu adeca manjita cu materia de excremente. Ambasadorulu francesu dela Constantinopolu d. Tissot a ordonatu avisului „Petrel“ de a porni ne-amenatu la Varn'a. Dela Sofi'a se anuntia, cá pre-siedintele consiliului Zancoff a tramisa indata in-structiuni prefectului si procurorului din Varn'a, si acesti'a au inceputu imediatu o ancheta, pentru a descoperi pe autori, dér' pèna acuma n'au ajunsu la nici unu rezultat precisu; se crede totusi, cá insult'a facuta pajerei vice-consulatului provine dela nisce copii de israeliti (?) Anchet'a se urméza.

Cu privire la a f a c e r e a C i s s e y serie corespondentulu „Pressa“ dela Paris: „Afacerea Cissey a luat, gratia pasiuniloru de partide, ast-feliu de proportii, in cátu socotescu de prisosu de a remané in rezerv'a ce 'mi impusesem pèna acum. V'am scrisu deja, cum acestu oficeru superioru, din cauza a doue epistole ale lui citite in procesulu Yungde Woestyne, a fost implicatu in elu. Publi-culu a conchisu din acele doue epistole cá gene-ralulu de C i s s e y, atunci ministru de resbelu ar' fi fost amantulu Dómnei de K a u l a, de origine austriaca, pe care D-lu de Woestyne in faimosulu seu articolu in diarulu „Le Gaulois“ o represinta cá spión'a Germaniei. Tem'a era bogata pentru acei, cari nu uitasera, cá generalulu de Cissey luase o parte insemnata in repressiunea Comunei. Mai adauge la acést'a nelinistitoriulu prepusu, cá Germani'a premeditéza pururea o noue campania n Françi'a, si totu nu-ti vei face idea de impu-tarile, cari se publica pe tóta diu'a in diarele ra-dicale contra fostului ministru de resbelu! Elu, sub influentia Dómnei de Kaula, a cumperatu dela Germani'a pentru armat'a Republicei cai ologi, pusci ruginite; elu a predatu Printiului de Bis-mark planurile mobilisarei in casu de resbelu, precum si acelei a cetatiloru! Tóte aceste gene-ralulu de Cissey le-a facutu pentru bani, cu con-venti'a metresei lui, fost'a soçia a Colonelului Yung. Tradare patenta! Eata buchetulu de acusari, cari lovescu dilnicu in persón'a unui ministru de resbelu alu Françiei! Déca ele ar' fi pe jumetate intemeiate, plansu ar' fi in generalulu, dér' Françi'a. Amicii ei mai calmi decatu fiii ei, sunt con-vinsi, cá o funesta efervescentia, singura, a pututu se descopere unu tradatoru in unulu din cei mai vechi si mai vrednici oficeri ai Françiei si cá o-nórea armatei ei nu va rosi de purtarea lui. Din nenorocire, acea efervescentia nu e aprópe de a se potoli. Tocmai astadi D-lu Laisant, unu deputatu din estrem'a stanga, a convocatu o intrunire la Circulu Fernandu, unde are a fi tratata „afacerea de Cissey“. Generalulu de Cissey a datu demisi-unea sa de Comandantu alu Corpului alu XI si a cerutu o ancheta, care 'i-a fostu refusata. Elu a luat, prin armare, hotarirea de a intentá unu procesu in difamatiune acelor, cari 'lu acusa de tradare. Procesulu pôte avé gravitate in deosebite puncte de vedere; e naturalu, inse, cá inculpatulu se voiéscu a confundá pe inamicii sei si a aduce lumina in acést'a nenorocita afacere. Se dice, cá, din parte'i, Dómn'a Kaula voesce asemenea a in-tentá unu procesu contra fostului ei soçiu si ace-loru, cari o tratéza de... mai nu sciu ce. Acést'a afacere a passionatu fórte lumea parisiána.“

Unu diaristu italianu anume Domenico Galatii a adresatu lui G a m b e t t a ua intrebare: ce are de gandu se faca Françi'a, déca s'aru intemplá se via G a r i b a l d i la Paris? Gambetta res-punse: Iubitulu meu Galatii, ve respundu fara intardiare. Eu credu, cá déca generalulu Garibaldi ar' veni la Paris, ar' fi primitu de fia-care repu-blicanu cu iubire si multiamire si ar' fi primitu nu numai cá oroulu dela Dijon, ci cá adeveratulu reprezentantu alu Italiei celei nobile, care pe tim-pulu nenorociriloru Françiei a sacrificatu pe fii sei pentru reusit'a republicei. Bine-voiti a primi salutarile mele cordiale Gambetta.“

Corespondentulu din Paris alu diarului „Augsb. Allg. Ztg.“ scrie cu data 24 Octobre: „Press'a francesu simpatiseaza in principiu cu ide'a in-finitiarei unei c o n f e d e r a t i u n i b a l c a n i -c e. Acest'a compasiune nu trece inse de locu peste o judecata obiectiva si nepartinitóre si peste o curiositate lipsita de ori-ce patima. In sferile politice se cugeta in urmatoriulu chipu. Déca baronulu de Haymerle vrea se exercite o presiune asupra miceloru state din resaritu, poté usioru intimpiná o coalitiune a acestora impotriva politi-

cei de actiune a Austro-Ungariei. Reserv'a plina de bunatate observata de catra Russi'a, a facutu deja, cá Romani'a se priveasca in acestu momentu cu mai multa incredere spre Petersburg de cátu spre Vien'a si Berlin. Cei din Vien'a inse au ajunsu se védia pe d. Ristici respingendn specu-latiile ce se facu acolo in contulu comerçului si drumurilor de feru serbesci, cá statele tiermurene ale Dunarei sunt de acordu in increderea loru façi-a de Austro-Ungaria. Póte-cá tendintiele de con-federare din peninsul'a Balcaniloru sunt primite aici cu multa caldura si pentru motivulu, cá ele voru deveni cu timpulu incomode marei politici orientale a Germaniei, Si intr'adeveru nu se pôte nega, cá intrevederile actuale ale principiloru de acolo sunt cea d'antaiu garantia seriós'a a in-tielegerei si chiaru a aliantiei loru impotriva unui dusmanu comunu, care nu este de feliu Russi'a. Russi'a. renuntiandu la anecsiuni nefolositóre, ar' dobèndi prin acest'a o ante-garda, care ar' poté primejdii fórte multu din flancu — marsiulu Austriei spre Salonicu.“ — Russi'a déca ar' renuntiá! E lucr'u fórte greu inse a face pe fumatoriulu si pe beutorulu passinuat se reutie la fumatu si la beutu. —

Budapest'a, 29. Oct. 1880.

(Cehii si maghiarii. Fric'a de panslavismu. Decoratiunea d-lui Tisza.)

D-lu Rieger, siefulu partidei cehiloru betrani, inainte de ce s'ar fi hotaritu a intrá in cabinetulu austriacu a aflatu de bine a se intielege cu poli-ticii unguri, si a le demonstrá, cá bohémii nu sunt inimici autonomiei Ungariei, de aceea nu sta in interesulu maghiariloru a se aliá cu nemtii cen-tralisti in contra tendintieloru boheme. Politicii maghiari si diuaristic'a maghiara din Budapest'a la intimpinatu in modu binevoitoriu pe d-lu Rieger, mai vértosu, pentru-cá relatiunile intre cei doi ali-ati dualistici, nemti si maghiari, in timpulu din urma nu sunt chiaru amabile; si maghiarii voira a demonstrá, cá ei nu sunt avisati cu totul la bunavointia nemtiloru austriaci.

Ce se va alege de caus'a bohema si pèna unde se estinde autonomi'a regatului Bohemiei, inca nu se scie. Se crede inse cá atátu natiunea cehica, cátu si polonii din Galiti'a voru fi spriginiti de ministeriulu Taaffe si voru obtiené avantajie in-semnate in cátu pentru asigurarea desvoltarii nationali.

Principele Romaniei in coletori'a s'a prin Bu-dapesta a decoratu mai multe persóne cu „Stéu a Romaniei“, asié pe br. Edelsheim si pe primu-ministrulu Tisza cu marea cruce a ordinului ro-manu. Se scie, cá d-lu Tisza mai 'nainte n'avea nici o decoratiune. Inainte de ce ar' fi primitu préinalt'a incuviintiare de a purtá acestu ordinu strainu, d-lu Tisza primi dela monarhulu nostru marele cordonu alu crucei santului Stefanu.

Ce privesce tinent'a politica a romaniloru nos-tri din Ungari'a, Banatu si Transilvani'a, se ob-serva evidentu lips'a de organizare, ce singura poté ar' fi in stare a impedeá multe tinenturi si pre-mai multi individi de a face politica de interese private. N'avemu unu siefu politicu alu romaniloru in Ungari'a, pe langa care sè se întórca toti aceia, cari ar' fi in positinne a poté representa interesele nóstre, n'avemu unu omu, carele prin increderea comuna sè-si privésca de scopu a se interesá cu deamenuntulu de interesele nóstre, ce pre-adesori sunt espuse la pericule din tóte partile; desi óm ni capabili, luminati si versati in cercurile mai iualte s'ar aflá si aici, si inca unulu din generatiunea mai noua recunoscutu de toti cá adeveratu omu de statu si parlamentariu versatu.

Totu asié suntu si fratii din Transilvani'a, cáci aceia pe cari unii si altii i-ar' tiené de „conducé-torii“, ei insii declina acést'a chiamare, candu 'i-ia-i de scurtu si voru se apara de ómenii cei mai modesti. De aci se nasce apoi adeverat'a confusiune; de aci diferitele coruptiuni; cáci nu este unu siefu si unu comitetu alu partidei natio-nali, care se eserceze o influentia morala asupra ale-gétoriloru romani, facèndu cunoscutu prin diaristic'a romana si intrunirile particulari, ce este de facutu cându ni se presinta unu casu concretu, la care avemu de a participá. Amu inse firm'a credintia, cá trecutulu ne-a datu destule esperiintie pentru cá sè vedemu, cá nu e bine a remané si mai de parte fara o seriós'a organizatiune, — si cá caus'a romana nu poté fi unu obiectu indiferentu pentru a face sportu din ea.

Conferintele domnului Xenopolu.

(Urmare.)

In sfirsitu, onoratu auditoriu, acést'a stare a societatii va avé unu efectu mai indepartatu, care unora póte paré straniu se'lu punemu in legatura totu cu lancezela tiei economice. Vreau se dicu influentia omoritóre, ce o exercita asupra desvoltarei artei, sciintiei si literaturii. De puçinu suntu pretiuite aceste ramure de cultura nu emu nevoie a mai demonstra; atátu voimu se aretamu, cá simptomu alu reului, cá intr'o capitala mare cá Bucurescii se afla o singura fôia literara ci cá singur'a fôia sciintifica „Revista“ se sustiene mai multu prin subscriptiuni de multu prin abonamentu. Nu cá dóra ar' lipsi intr'unu centru de inteligentu puterile necesare pentru redactarea unei literare, dér' persónele acele ar' dori, si cu totu cuven-tu, se fia resplatite pentru munc'a loru. La noi in tíera, andu scrii o carte séu candu scoti unu diariu, ce nu este politica, trebuie se platesti domni'a t'a, cá se te citésca. Asia esitu de cátu-va timpu Documentele lui Hormuzaki, pu-licatiune capitala de unu interesu impusu pentru romani. Câte esemplare s'au vendutu pëna acum la cele 5,000.000 de romani din Romani'a libera? Patru-dieci. Dér' mi se spune, cá este o publicatiune speciala si buna numai pentru ómenii competenti. Atunci aducemu cá esemplu „Con-sorborile economice“ de d. Ión Ghica. Acést'a scriere insem-nata contine nisce adevèruri si nisce lumini, pe care ori-ce romanu ar' trebui se le cunósca, ar' trebui se fia cartea po-porului romanu. Ei bine, domniloru, cu rusine trebuie se ve marturisirimu, cá s'a vendutu de editoriulu acelei lucrari nu-mai catimea ridicola de 50 de esemplare! Acést'a nepasare intelectuala cere de sicuru o esplicare si éca, care este cancel-ristulu, care tóta diu'a citeste si scrie, nu-i vorba, lucruri fara nici o valóre ideala, dér' in ori-ce casu lucruri scrise séu tiparite, se satura de acestu soi de indeletnicire si cándu gasesce unu momentu liberu, de sicuru nu'lu va intrebuintia in acelasi modu cu ocupatiunile sale obicnuite si va cauta se varieze joculu emotiuniloru sale prin altu-felu de escita-tiuni. Cancelaristulu va avé deci o gróza instinctiva contra ori-carui productu alu cernelei; si in locu, cá in momentele lui de distragere se se indeletnicésca cu poesi'a si cu sciintia, elu se va apucá de joculu de carti séu de altu soi de pe-trecere mai multu fisica. Va trebui o dosa fôrte puternica de idealismu, pentru cá unu omu ce se slujeste de carte, cá mijlocu de esistentia, se o mai pretuiésca si cá mijlocu de distractia, pentru motivulu fôrte simplu, cá viétia pentru a nu deveni pré monotona trebuie variata si, prin urmare, oc-upati'a seriósá si distracti'a nu potu fi cautate in un'a si aceasi ramura de activitate.

Déca amu avé in tíera mai multi meseriasi, acesti'a s'ar' ocupá cu o munca fisica si deci ar' gasi in modu fi-rescu variarea ocupatiunii lor in lucrari intelectuale, de in-data ce ar' fi insestrati cu órecare cultura intelectuala. Ei ar' incuragia miscarea sciintifica, literara si artistica si o-mulu cu talentu ar' poté trai din munc'a s'a intelectuala, si indeletnicirile ideale n'ar' mai fi numai nesce indeletniciri de luxu.

Cá agricultorii la noi nu sustienu miscarea literara este fôrte firescu, intiu cátu cultur'a loru este atátu de slaba chiaru in elementele superióre, arendasii si proprietarii, in cátu nu ne póte minuna de locu, déca'i vedemu cu nepasare facia cu ori-ce ocupatiune intelectuala.

O a dou'a cauza a slabitiunii miscarei intelectuale la noi este saraci'a poporului. Fia-care are numai strictulu ne-cesaru pentru a trai si a cheltui, fia ori-cátu de puçinu, pentru unu lucru acru, a caruia necesitate o simte asia de slabu, i se pare lui cu totul zadarnica. Se gandesc sub-comisariulu séu copistulu din cancelaria, cá mai bine de cátu a cheltui 20 lei, fia si pe anu, pentru a se abona la dia-rulu literaru séu sciintificu, mai bine din cei 80 séu 100 lei pe luna elu isi cumpera o pareche de cisme, mai alesu, cá, ce are se véda in acelu diaru? Totu negru pe albu de care ei e acru sufletulu cátu manjesce pe di.

Amu poté urmari influentia functionarismului asupra moravuriloru nóstre, dér' me temu se nu ve obosescu, si, re-sumandu deci cele spuse in asta séra, cátu si cele ce amu avutu onóre a desvolta eri, vomu ajunge la conclusiunile urmatóre:

Saraci'a poporului nostru provine din urmatórele cause:

1. Produce numai lucruri brute reu platite.
2. Partea principala de castigu n'o ié elu, ci strainii.
3. Elementele inteligente ale natiunii consuma numai si nu producu.

Si caus'a causeroru, care esplicu acést'a stare de lucruri, este lips'a unei miscari industriale.

Starea nóstra interióra este dér' fôrte rea. Tieranulu lucrúza singuru pentru a plati lucsul si desfatarile nóstre si este redusu la miseria; anim'a natiunii séca cu incetulu, cáci sangele ei se saracesce si se descoloreza din ce in ce. E timpulu se ne punemu o data pe lucru si se damu aventu miscarii industriale. Reform'a sistemii de invetiamentu, des-chiderea mineloru, sprijinirea stabilimenteloru industriale esis-

tente, atragerea de meseri si capitalisti straini pentru deschiderea de fabrici, ceru mijlócele cele d'antaie, care trebuie puse in practica pentru a scapa tíera nóstra de o stare des-perata.

Atunci, candu ceriulu albastru alu Romaniei va fi man-jitu de fumulu celu negru alu fabriceloru nóstre, atunci, cándu in loculu buciunului pastorescu, ce incanta muntii nostri, voru resuna in ei vutele infernale ale ciocaneloru si masiniloru, atunci, candu orasiile nóstre voru fi prefacute in intinse tabere de lucratori, atunci si numai atunci, onoratu auditoriu, vomu poté fi siguri de esistentia nóstra si privi cu incredere la lungulu viitoriu.

Diverse.

(Representantii comunei nóstre) s'au intielesu in fine in siedinti'a de Dumineca, asupra locului, unde se se construiésca cladirea pentru gimnastic'a romana. Acestu locu este gróp'a din Gróveri, din deretulu gimnasticeii sasesci, langa siétra, unde era odinióra ingropátorea jido-vésca. Este numai intrebarea déca implerea grópei si asiediarea fundamentului nu va recere prea multe spese. In casulu acést'a comun'a va fi silita a dá unu altu locu convenabilu. E tristu, cá o intielegere s'a potutu stabili intre reprezentantii sasi si romani, numai dupa ce s'a fost provocatu intre venirea miaistrului de interne.

[Societatea filarmónica] din Brasiovu á datu doue concerte in sal'a Ateneului din Bucuresci, secerandu aplausele unanime ale pu-blicului bucnrescénu.

(Processulu de pressa) ce l'a in-tentatu d. protopopu I. Hanea din Sibiu pentru vatamare de onóre contra d-loru Ioachim Munteanu parochu in Gur'a-riului din caus'a a doue cores-pondintie publicate la 1879 in „Telegrafulu Rom-snu“ si contra redactorelui aceleii foi d. Ioanu Cristea s'a terminatu Joi'a trecutulu prin achitarea acusatiloru cu 10 contra la 2 voturi si condamnarea acusatiloru de a plati spele procesuale. Mai pe largu in numerulu venitoriu.

(Pensiunile oficeriloru in Austro-Ungari'a.) „Deutsche Ztg.“ a-runca intrebarea, cá óre care este adevèrat'a causa, cá cifrele budgetului de resbelu se urca din anu in anu in modu progresivu? Óre multele sisteme noue de puscii, tunurile Uchatius séu spele mari pentru reconstruirea fortaretieloru, sunt adevèrat'a causa? Da, inse nu singur'a causa. In pre-liminariulu budgetului de resbelu prezentatu dele-gatiuniloru gasimu la titlulu „Pensiunari“, unele date fôrte interesante, cari ne esplicu multu. La acestu titlu se cere pentru 1881 sum'a bagatela de 11 milliône florini, cu 412,696 fl. mai multu, decátu faceau cheltuielile respective in an. 1880. Déca privimu la proportiunea dintre oficerii pen-siunati si activi, resulta urmatórele cifre curiósé:

	Activi	Pensiunati
Feldmaresialu	1	—
Feldzeugmaisteri	11	15
Feldmaresiali-Lieutenants	58	91
Generali-maiori	111	176
Coloneli	268	460
Locotenenti-coloneli (Oberstlieutenants)	299	390
Maiori	583	763
Capitani	3248	4010
Locotenenti (Oberlieutenants)	3838	1340
Sub-Locotenenti (Lieutenants)	3779	900

Pëna la Locotenenti numerulu oficeriloru pen-siunati este mai mare cá alu celoru activi. Este acést'a o proportiune, care póte nici nu mai are parchia. Trebuie sedamu espressionu mirarei nóstre asupra cifreloru de mai susu, adauge „D. Z.“, 176 generali-maiori si 91 Feldmaresiali-lieutenants pen-siunati! — acést'a este unu lucsu, pe care n'ar' trebui se 'lu faca o tíera cá Austro-Ungari'a, care se lupta c'unu deficitu cronicu. Ar' fi de doritu, cá reprezentantii poporului se nu scape din vedere acést'a afacere atátu de importanta din punctu de vedere financiaru.

[Dómnulu si Dómn'a Romani e in Moldov'a.] Mariile Loru Regale Domnulu si Dómn'a Romaniei au intreprinsu septeman'a tre-cuta o caletoaria in Moldova. In 14/26 Octobre la 4 sér'a au sositu la Galati, unde li s'a facutu o primire mai multu decátu caldúrosa, totu ora-siulu era in pecióre, tóte casele splendidu decorate si iluminate. In trecere o plóie de flori si de buchete cádeau dela ferestrele caseloru in calea Suveraniloru; unu arcu de triumfu se redicá in strad'a Mare, unu altu in strad'a Domnésca. Dupa

ce au ascultatu servitiulu divinu la Episcopia, a fost mare primire la cas'a unde Mariile Loru au descinsu. Iluminatiunea a fost in adevèru feerica, A. A. L. R. R., visitandu parculu municipalu s'a facutu inaintea acestui parcu o retragere cu tortie. — Mercuri Mariile Loru Regale au sositu la Romanu acompanyate de d. ministru de in-terne Teriachiu, d. ministru de resbelu gener. Slaniceanu, de cátiva adiutanti si de damele de onóre Olga Mavrogheni si d-siór'a Gradisteanu. Si in Romanu cá si in Braila, Galati, Tecuci si Bacau primirea Mariiloru Loru R. a fost entusiastica, tóte casele decorate, intrég'a poporatiune era in pecióre. Trupele ce erau insirate pe strad'a Stefanu-celu-Mare au datu solemnitati unu caracteru gran-diosu. La prandiu au asistatu Em. S'a episcopulu Melchizedecu, generalu Racoviti'a, d. Vasile Ale-sandri, care venise inadinsu dela mossiia spre in-timpinarea mariiloru Loru Regale. Sér'a orasiulu a fost iluminatu si la órele 8 a fost retragere cu tortie. Joi Domnitoriulu a visitatu scól'a de meserii si a asistatu la manevrele corpuriloru, ce se aflau in taber'a dela Romanu. Vineri principele s'a dusu calare in faci'a gradinei Primarei si a asistatu la plecarea armatei din taber'a dela Ro-manu. — Sambata ostirea a sositu la Podulu Ilóiei (langa Iasi) in care di Domnitoriulu se duse acolo, dela Iasi, spre a asistá la manevrele loru. Dumineca, se asteptau se intre trupele in Iasi unde se facusera pregatiri pentru primirea loru. —

Totu Vineri la 2 1/2 óre principele si prin-ci-pes'a au sositu la Iasi, in a dou'a capitala a tierii. Trenulu princiaru frumosu impodobitu intrá in gara salutatu de bubuitulu tunuriloru, de sunetulu clopotelorusi aclamarea multimei, ce astepta sosirea lui. Pe peronulu garei Altetiele Loru fura intim-pinate de-o compania din gard'a civica, unu pluton de calarasi si unu despartiametu de gendarmi pedestri, de membrii consiliului judetianu si comu-nalu, de prefectii de districtu si de politia, de deputatii, senatorii din Iasi. Erau si o multime de dómne, cari au oferitu principesei buchete. Mi-nistrulu de culte d. Conta si d. Pogoru, primariulu Iasiloru salutara pe Altetiele Loru Regale de buna sosire, presentandu-le pane si sare. Gar'a si in-tregulu orasiu erá decoratu in modu splendidu. Dela gara A. L. R. au fost conduse cu unu mare cor-tegiu la Mitropolia, unde s'a cantatu unu Te Deum in onórea norocitei loru sosiri, apoi s'au dusu la cas'a colonelului Alcaz, care va fi resiediinta Loru pe timpulu siederii in Iasi. Poporatiunea a acla-mata cu entusiasmu pe augustii Suverani romani. Tóte casele erau decorate frumosu cu stindarte tricolore, cu tricolóre cu flori si verdétia. Séra orasiulu a fostu iluminatu in modu stralucitu.

Sambata Principele a visitatu mai multe scóle din Iasi: scól'a normala Vasile Lupu, Liceulu na-tionalu, Institutele unite s. a. Dupa dejunu Dom-nulu si Dómn'a au mersu la biseric'a S. Spiridonu, de unde, dupa seversirea unui serviciu divinu, tre-cura in camera siedintieloru episcopiei. Acolo s'au informatu cu de-a meruntulu asupra starei spitale-loru si a bailoru dela Slanicu, asupra planuriloru pentru nouele cladiri de bai, ce se voru redica la Slanicu. Apoi visitara tóte camerele bolnaviloru intrebându cu mare buna-vointia pe diferitii bol-navi. In un'a din sectiunile bolnaviloru Dómn'a vedindu o femea trista langa patulu soçiiului ei, care era gravu bolnavu — ne spune „Curier. Bal.“ — 'i oferi cu multa gratiositate sum'a de 100 de franci, pentru a-si mai usiurá din greu-tatile casnice. Dupa aceea Altetiele Loru visitara paraclisulu spitalului si apoi se intórsera la resie-dintia. Mai tardiu Domnulu intovarasiu de unu adiutantu domnescu se duce de visita pe P. S. S. Mitropolitulu Moldovei.

[Albumulu Macedo Romanu.] Afisie mari lipite pe tóte zidurile Bucuresciloru anuntia cá Albumulu-macedo-romanu a esitu de sub tipariu si se afla de vendiare pe la librarii. Acestu albumu e facutu prin colaborarea a 180 scriitori si alti artisti si forméza unu volumu de 23 cóle cu frumóse ilustratiuni. Pe aiptulu, care i' anuntia aparitiunea, se cetescu urmatórele renduri: „Acestu monumentu neperitoru alu miscarii de simpatia a „Europei si a Romaniei pentru cultur'a Romani-loru din peninsul'a Balcanica (cáci se scie ca „produsulu din venderea Albumulu este „destinatu a mari fondulu scolasticu alu societatii „de cultura „Macedo-Romana) nu póte lipsi „din cabinetele si din biblioteca nici unui „Romanu, nu numai cá o opera patriotica, „dér' si cá cea mai frumósa ilustratia ce vr'odata „s'a publicatu la noi Romanii.“ Pretiulu acestui

Albumu, din caus'a proportiunii ce a luat, e de lei 8 editiunea ordinare si lei 20 editiunea de luxu.

(Septeman'a financiara.) Cetim in „Curierul financiaru“: Scirile ce primim din Orientu continua si de asta data a fi din cele mai pacifice. Tratarile dintre delegatii Muntenegreni si Riza-pasia asupra formalitatilor predarei Dulcignului si a vecinilor lui, se urméza cu sorti de isbenda sigura, si cele mai importante cestiuni relative la acést'a predare suntu deja rezolvate. Scirile acestea pacifice si asigurate au datu cea mai complecta incredere pieteloru de finance straine, si au exercitatu o influentia binefacétorie asupra tuturor valorilor. Telegramele din Paris, Vien'a, Berlin si Londra ne au semnalatu in adeveratu dilele acestea mare animatiune la burse si o cota superióra celoru de acumu o septemaua. — Aflamu, cá in primele dile a le lui Novembre viitoriu comisiunea européna, instituita la Galati prin tractatulu dela Paris, se va intruni in sesiune ordinaria. Aflamu, asemenea, cá Austro-Ungari'a starue din tóte puterile sale, si e hotarita a sustiené in acta comisiune, cá ante-proiectulu seu se fia admisu. Puterile comisiunei Dunarene europene espirandu la 1883, noi credemu cá, déca s'ar' institui de acum acea comisiune de state riverane prescise de tractatulu de la Berlin, s'ar' face sè avemu in acelasu timpu doue comisiuni dunarene, cari ar' puté lucrá in unele momente in contradictiune unele cu altele. Ar' fi mai bine credemu sè se astepte anulu 1883, candu espira puterile comisiunei europene dela Galati, pentru cá atunci se se resolve cu mai multu calmu cestiunea de care vorbim. — 6% de drumu de feru romanu a inchisu eri la Paris cu 92. Amu aratatu si cu alta ocaziune, cá aceasta valóre e nedreptatita si cá merita multu mai multu de cátu Rent'a ungara de auru, care s'a luat de basa la emisiunea lui. Se vede inse, cá lumina nu s'a facutu inca bine asupra acestoru doue titluri, cu tóte cá e de celu mai mare interesu de a se sci bine, care e adeverat'a loru valóre. . . . Rent'a ungara de auru este valórea unui statu alu carui budgetu de 7 ani se soldéza necontentu cu deficite de sute de milióne fara altu mijlocu de acoperire de cátu faimósa fabrica de rente, cu care inunda publiculu pe fia-care anu. Budgetulu pe 1881 presentatu de curéndu in Camer'a ungara se soldéza si elu cu unu deficitu de 22 milióne fiorini, pentru acoperirea caruia ministrulu de finance a cerutu autorizarea a face o nóua emisiune de renta ungara de auru. Si cu tóte acestea, aceasta valóre garantata de unu budgetu atátu de stangaci si de o situatiune financiara atátu de desperata, coteaza 94, pe candu 6% de drumu de feru romanu garantatu printr'unu budgetu echilibratu, prin fondulu linieloru ferate si prin venitul monopolulu tutunuriloru abia prinde 92!!! Deosebirea e atátu de mare, in cátu remane cá insusi publiculu se judece, déca ea mai trebue inca a fi mantienuta si in viitoru. — Mercuri 15/27 Octobree curentu, a inceputu schimbulu vechiloru actiuni ale Daciei contra celoru nóue in valóre de 500 franci una. Conditiiunile de schimbu fiindu 5 actiuni vechi cu valóre nominala de 500 franci, dér' valorandu 215 pe piatia, contra 3 actiuni noue valorandu pe deplinu 500 franci, detentorii de vechi actiuni gasescu in operatiunea ce li se ofera ocaziunea de a realiza de fia-care cinci actiuni vechi unu folosu de fr. 425 plus perspectiva d'a priimi de acum inainte dividend'a, pe care de vr'o trei ani a trebuitu se o sacrifice pentru a diminúá deficitulu, in care se afla Societatea. — Cu privire la valorile nóstre, constatamu, cá Rent'a romana s'a mentienutu invariabilu la cursulu de 74¹/₄. 6% Ruralu a castigatu in cursulu septemanei 3/4%, inchidiendu eri cu 87³/₄. Domenialele cotezu 103, adeca 1/4% peste cursulu de Sambata precedentu. Pensiiunile variezu intre 190 si 192. Municipalele 8% cotezu fermu 100¹/₂. Lozurile municipale se cauta cu 26¹/₂. Creditulu fonciaru ruralu 99¹/₂; creditulu fonciaru urbanu 92¹/₂; Banca Nationala a Romaniei face 515. Banca Romaniei cotéazr 640. Daciele 215. Romaniele 72. In cái ferate romane avemu: Obligatiile 98¹/₂. Actiunile 53,55: Cambio face: Paris 98³/₄. Berlin 122¹/₄. Londra 25,07¹/₂.

[Grev'a studentiloru din Iasi.] Sunt vreo doue septemane, de candu studentii dela Universitatea din Iasi nu mai mergu la prelegeri. Caus'a au fostu sicanele ce le-au intimpinatu studentii dela rectorulu si professorulu Petru Suciu, la esamene. Se dice, cá unu studentu, Mótási, a fost reprobatu dela esamenu, numai de aceea, cá nu s'a folositu de unii termini ai d-lui Suciu. Studentii au cerutu departarea lui Suciu dela Universitate si nu s'au multiamitu cu aceea, cá si-a datu demisiunea, cá rectoru. Ministrulu instructiunei publice Contá a plecatu la Iasi spre a delaturá inconvenientulu dela Universitate. D-s'a consiliá pe studentii a reincepe cursurile si recunoscu, cá déca studentii au motive de plangere contra d-lui Suciu, n'au decátu a adresá acea plangere semnata consiliulu universitaru. In privinti'a d-lui Mótási, i se recunoscu dreptulu de a fi esaminatu din nou in sesiunea curenta. Se dice, cá studentii satisfacuti de primirea ce a avut'o delegatiunea loru la

ministrulu, s'ar' fi decisu, cá incepéndu de Luni se mérga earasi la cursuri.

(O inmormentare chinea.) O asemenea inmormentare s'a facutu lun'a trecuta la New-York. Cortegiulu se compunea din vro 50 de Chinesi; nici unu preotu alu religiunii lui Confucius, ne aflandu-se la New-York, nu s'au recitatu rogaciuni. Reposatulu era unu bácanu din colonia Mott-street, Lee Wan. Pe sicriu-i se asiediase unulu din compatriotii sei, care in totu parcursulu a preteratu mereu pe strade, pe unde trecea processiunea funebra, fásii de chartia de orezu. Acestu obiceiu superstitiosu este observatu, se pare, in China, pentru cá se permita mortulu se 'si regásca drumulu de 'i va veni poft'a se ésa din gróp'a s'a si, cu tóte pedicele, ce 'i pune diavolulu, se 'si póta revedé cas'a in care siedea candu era viu. La cimitirulu Evergreens, la Brooklyn, arsera hainele lui Lee Wan, ápoi asiedia in giurulu grópei luminari aprinse, orezu, gaini fripte, carne de berbecu si céiu, pentru cá sufletulu reposatulu se 'si póta restabili puterile in timpul caletoriei sale spre regiunile ceresci. Dupa ce presará céiu pe mormentu, cortegiulu, din care facea parte si o juna irlandesa maritata cu unu chinez, se întórse in New-York in trasuri „B. P.“

[Stabilitatea monarchica.] Istori'a numera la 1540 monarchie: regi si imperati, cari, cu dreptulu de concista séu cu dreptulu nasceri, au domnit in 64 tíeri diferite. S'a calculatu aproximativu, cá din acestia: 299 au fostu isgoniti de pe tron; 64 au abdicatu; 20 s'au sinucisu; 11 au ineuintu; 100 au muritu in resbelu; 123 au fost facuti prizonieri; 25 au fostu martirisati; 151 asasinati; 62 otraviti; 108 condamnati la mórte. Asia dér' din 1.540, aprópe doue din trei parti, 963. au sfirsitu in reu. Eata stabilitatea monarchica, atátu de multu laudata. „Binele Publicu.“

Invitare.

Adunarea generale a despartiemntulu I (Brasiovu si Trei-scaune) alu Asociatiunei transilvane pentru cultura si literatur'a poporulu romanu se va tiené **Duminea in 2/14 Novembre** a. c. in comun'a **Cernatu** (Sacele). Se invita toti membrii din despartiemntu precum si alti amici si Asociatiunei a luá parte la acést'a adunare in numeru cátu se póte de mare.

Brasiovu in 18 Octobree 1880.

Ioanu Petricu Iosifu Maximu
protop. Direct. despart. secretariu.

[Multiamita publica.] Societatea „Alecsi-Sincaiana“ a theologiloru din Gerl'a aduce multiamita provenitoria din anima Onoratei Domne Aloisia Lobontiu, nascuta Sabou, pentru marinimósa-i donatiune de 15 fl ce-i a facutu, candu totu unadata conformu statuteloru ei o dechiara de Membra fundatoria. Candu o facemu acést'a, nu ne e intentiunea numai a satisfacé Veneratei Domne susmentionate, carei credemu a-i fi satisfacutu dupa potentie si péna aci; ci mai vertosu pentru aceea, ca, vedindu onor. publicu romanu intentiunea salutara a acestei Domne Venerate din Selagiu, se-i urmedia esemplulu bunu si se-se convinga totu romanulu bine semtitoriu, cá incepemu a avé noue matrone romane, carora le zace la anima educatiunea, prosperarea si inflorirea limbei nostre nationale — si se observe fiasce carele, ca suntemu pusi pre cale de progresu. — Gherla 22 Octobree 1880. In numele societatei: Nicolau Lupanu, presiedinte. Stefanu Cuculu not. alu coresp.

Revista bibliografica.

(„Manualu de gramatic'a limbéi romane“) cu deprinderi pentru aplicarea reguleloru, intocmita pentru Gimnasie si Licee de M. Strajanu, aprobata de ministeriulu instructiunei publice si alu culteloru cá carte didactica pentru scólele secundare. Partea I si II Fonetica si Etimologia. Bucuresci Librariu-Editoru Socecu & Comp. Calea Victoriei 7. (Nou'a tipografia Nationala Direct. St. Rassidescu, Strad'a Academiei 24) 1880. Pretiulu 2 lei noi 50 bani. —

In „Prefaci'a“ Gramaticéi autorulu dice, cá a crediutu a satisfacé unei trebuintie semtite dupa o gramatica romana mai desvoltata pentru gimnasie si Licee, cáci Gramatic'a d-lui Cipariu, singura care péna acuma o avemu in limb'a romana lucrata dupa unu planu mare, ar' fi prea grea pentru scóle. De aceea a compusu acestu manualu folosindu-se de scrierile filologice ale d-loru Hasdeu si A. T. Lau-

rianu, de gramatic'a comparata a limbeloru romane de Diez s. a.; ear' in prim'a linea de gramatic'a si celelalte opere filologice ale d-lui Cipariu, carui sistema gramaticala i a servitu de norma. Capitulu despre ortografia este lucratu intregu dupa principiile ultimulu proiectu de ortografia alu Academiei Romane, detoritu, cu puçine esceptiuni d-lui T. Maiorescu. Langa reguléle teoretice despre formele si flecsiunile limbéi a adausu, mai ales pentru cursulu inferioru, si esemple de deprinderi. In fine, autorulu arata modulu celu mai practic de intrebuintiare a manualulu in scóla si declará cá dela succesulu acestei lucrari si dela incuragiaré ce-i voru face mai cu séma onorabilii sei colegi atérná, se incerce a publicá si partea sintactica.

Nr. 9641/1880.

Concursu

Pentru ocuparea postulu vacantu de medicu primariu la spitalulu civilu din locu, impreun cu unu salariu anualu de 600 fl. si cu recerinti detaliate in statulu comunalu orasianescu, se deschide prin acést'a concursu.

Doritorii pentru acestu postu au de a 'si aterne petitiunile instruite in modu corespundietor celu multu, péna in 10 Novembre a. c., dupa pradiu 5 óre, la subsemnatulu magistratu orasianescu alaturandu totudeodata documente despre calificatiunea loru de operateur, doctoru in medicina si chirurgia, precum si despre exercearea unei practice medicale celu puçinu de unu anu.

Brasiovu in 16 Octobree 1880.

3—3

Magistratulu orasianescu.

Nr. 10923/1880.

Publicatiune.

Spre supl., intregirea supletorica a concursulu dela 16 a lunei curente Nr. 9641 publicatu din partea subsemnatulu oficiolatu cu privire la ocuparea postulu de medicu primariu in spitalulu civilu, se aduce la cunoscentia, cumcá nici acei doctori in medicina si chirurgia, cari nu suntu in stare de a documenta recerintiele de operateuri, nu suntu eschisi dela competarea pentru acestu postu, inse in contra escrierei de concursu dela 16 a. l. c. se recere documentarea unei practice medicale celu puçinu doi ani.

Brasiovu 31 Octobree 1880.

Magistratulu urbanu.

Univ. med, Dr. Wilhelmu Vajna, dupa castigarea diplomei in scientia universale medicale, si dupa esperientia facuta in tierile esterne, reintorcéndu-se si-a arangiatu **stabilu pentru art'a dentistica Salonulu in Clusiu**, strad'a Monosturulu interna sub Nr. 2 in casa veduvei Donogán. Se face cunoscutu publiculu patimitoriu, cá numitul medicu sevèrsiesce cu precisiune si crutiare ori-ce operatiuni in art'a dentistica, plombéza diuti gáunosu cu auru galbenu si albu (platina), prin care dorerea se delatura si dintii se prefacu cá se fia folositori.

Prepara dupa metodulu celu mai bunu si fara durere dinti, precum si siruri intregi de dinti, de cari dinti tocmá asia se póte folosi respectivulu, atátu in privinti'a máncaerei cátu si a vorbirei, cá si de cei mai buni dinti naturali, totu-odata garantéza pentru bunatatea si durabilitatea acestora.

2—2

Cursulu la burs'a de Vien'a din 3 Novembre st. n. 1880.

Rent'a de auru ungara	107.25	Imprumutulu cu premiu ung.	108.—
Imprumutulu cailoru ferate ungare	122 75	Lesurile p. regularea Tisei si a Segedin.	107.70
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emisiune)	80.75	Rent'a de hartia aust.	71.90
dto. (II-a emisiune)	97.50	„ de argintu „	73.05
dto. (III-a emisiune)	84.75	„ de auru „	87.—
Bonuri rurale ungare	96 50	Lesurile din 1860	130.25
dto. cu cl. de sortare	94.75	Actiunile bancei austr.-ungare	816.—
Bonuri rurale Banat-Timis.	95.—	„ bancei de creditu ungare	245.50
dto. cu cl. de sortare	93.75	„ bancei de creditu austriace	279.25
Bonuri rurale transilvane	94 70	Argintulu in marfuri	—
„ croato-slav.	96.—	Galbini imperatesci	5 58
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	93.50	Napoleond'ori	9.35 ¹ / ₂
		Marci 100 imp. germ.	57.85
		Londr'a	117.25

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografia: Ioanu Gótt si fiu Henriou.